

Nr 209.

Av herr **Johansson** i Norrfors m.fl., om ökat anslag till lägre mejeriskolor.

Enligt statsverkspropositionen, bil. 11, nionde huvudtiteln, punkt 42, angående anslag till lägre mejeriskolor för budgetåret 1951/52 har Kungl. Maj:t hemställt, att ett reservationsanslag av 15 400 kr. anvisas för ändamålet.

I kungl. brev den 3 juli 1949 föreskrives bl. a., att ersättning till innehavare av mejeri, dit skola förlägges, må utgå med högst 2 000 kr. årligen.

Vid beräkning av anslagsbehovet för nästkommande budgetår torde Kungl. Maj:t hava beräknat bidrag till de tre skolor, som under sistlidna år varit i verksamhet, nämligen skolorna i Fellingsbro (Örebro län), Dvårsätt (Jämtland) och Röbbäck (Västerbotten). Under innevarande år har verksamheten vid Röbbäcks mejeriskola emellertid upphört, men anledning finnes att förmoda, att en lägre mejeriskola kommer att inrättas på annan plats vid nästa läsårs början. Vid de hittillsvarande lägre mejeriskolorna ha utbildats 20 à 25 mejerister och mejerskor per år.

Reglementet för de lägre mejeriskolorna är utfärdat den 30 juli 1921 (nr 509) med ändringar enligt 511/1933 och 587/1938. Enligt detta reglemente ha skolorna till ändamål att genom teoretisk undervisning och praktisk övning utbilda kvinnor och män till skickliga och dugliga mejerskor och mejerister. Den teoretiska undervisningen meddelas eleverna sedan mejeridriften är slut för dagen och praktisk övning erhålla de genom att deltaga i mejeriets drift under överinseende och ledning av huvudlärare, instruktörer och annan mejeripersonal.

Utbildning av tekniskt sakkunniga personer för fullgörande av de arbeten, som förekomma inom ett mejeri, är av synnerligen stor betydelse för mejeriernas driftsresultat samt det ekonomiska utbytet av mjölkproduktionen. På grund av utvecklingen inom mejerihanteringen ställas även allt större krav på personalens kunnande. Tillgången på personer med erforderliga kvalifikationer på mejeriområdet är därför en fråga av allmän och stor betydelse för lönsamheten av det svenska lantbrukets viktigaste produktionsgren, mjölkproduktionen. I detta avseende fylla de lägre mejeriskolorna en viktig uppgift, speciellt för landets mellersta och norra delar.

Till innehavarna av de lägre mejeriskolorna ha alltsedan dylika inrättades år 1921 utgått grundanslag med 2 000 kr. per skola och år. Detta grundanslag har varit avsett att täcka de merutgifter mejeriinnehavarna åsamkats för skolverksamheten, vilka bero därpå att elevernas arbetskraft endast delvis kan utnyttjas i effektivt arbete. I utbildningssyfte förflyttas nämligen eleverna med korta tids-

intervaller från den ena driftsgrenen till den andra och vid mejeriarbetet måste de ägnas tillsyn och ledning av för ändamålet särskilt anställd instruktionspersonal. Trots de efter hand stegrade kostnaderna för mejeriskoleverksamheten i både det ena och andra avseendet har emellertid grundanslaget alltså bibehållits oförändrat vid 2 000 kr. Då detta belopp icke tillnärmelsevis täcker de kostnader, som äro avsedda att täckas med anslaget, har följden blivit att mejeriinnehavarnas intresse för denna verksamhet avtagit, så att skolornas fortsatta upprätthållande äventyras. I detta läge synes det synnerligen angeläget, att staten ökar sitt bidrag, så att den enskilde mejeriinnehavaren erhåller skälig kompensation för de utgifter och besvär, som mejeriskoleverksamheten medför.

Då mejeriundervisningen med fullt skäl kan anses vara en del av den lägre lantbruksundervisningen, torde det vara följdriktigt, att statsbidrag för de lägre mejeriskolorna även utgår efter samma normer som gälla för övriga lantbruksundervisningsanstalter. Dessa senare, som hittills omfattat lantmänna-, lantbruks- och lanthushållsskolor, åtnjöto ej driftskostnadsbidrag av statsmedel före 1940. Från nämnda år ha de erhållit dylikt bidrag, som enligt bidragskungörelsen den 6 september 1942 (nr 807) och däri genom kungörelse 462/1949 vidtagen ändring utgår med dels grundbidrag av 20 kr. för varje dag, då undervisning pågår, och dels ett tilläggsbidrag av 1 kr. om dagen för varje elev, som deltar i undervisningen.

Beklagligtvis synes den del av lantbruksundervisningen som mejeriundervisningen utgör icke ha beaktats, när dessa nya grunder för statsbidrag åt lantbruksundervisningsanstalterna fastställdes.

Då teoretisk och praktisk undervisning vid de lägre mejeriskolorna brukar meddelas omkring 150 dagar av läsåret och övrig tid användes för praktiska övningar i mejeriet, skulle grundbidragsbeloppet för lägre mejeriskolor enligt bidragskungörelsen kunna beräknas uppgå till (150×20) 3 000 kr. Då antalet elever uppgår till cirka 7 per år och skola, skulle tilläggsbidraget enligt nämnda kungörelse kunna beräknas till 1 050 kr. per skola.

Med utgångspunkt från vad sålunda anförts och vid antagande att tre lägre mejeriskolor drivas, skulle statsbidraget till dessa enligt ovannämnda bidragskungörelse böra upptagas med följande belopp.

3 skolor med vardera 7 elever, undervisning 150 dagar:

Grundbidrag	$3 \times 150 \times 20$	9 000:—
Tilläggsbidrag	$3 \times 150 \times 7$	3 150:—
		<hr/>
	Kronor	12 150:—

Dessutom tillkommer ersättning till huvudlärare och timlärare, beräknad efter de grunder, som angivas i statsverkspropositionen, med 9 400 kr. Totalt skulle, efter nu beräknade grunder, erfordras statsbidrag med 21 550 kr. för uppehållande av verksamheten vid tre lägre mejeriskolor.

I anslutning till det anförda hemställes,
att riksdagen ville besluta, att det i statsverkspropositionen
under riksstatens nionde huvudtitel begärda reservationsansla-
get till lägre mejeriskolor å 15 400 kr. måtte för budgetåret
1951/52 höjas till 21 550 kr.

Stockholm den 25 januari 1951.

J. H. Johansson
i Norrfors.

E. Pettersson,
Ersbacken.

Rob. L. Jansson
i Aspeboda.

Sven Vigelsbo.
